

RODOLJUB.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 80 kr., za pol leta 50 kr. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr. če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo

Luteranska dôba na Slovenskem.

I.

Pri nas se včasih še govori o tem, da smo Slovenci bili nekdanj luterani, in da so bile tedaj tudi velike kmečke ustaje. Ker je ta dôba najlepša slovenske zgodovine, in o isti pa naši duhovniki in učitelji ne govorijo in ne pišejo radi, jo hočemo v kratkih potezah tukaj popisati in to na podlagi tedanjega gospodarskega razvoja. Razumevanje gospodarstva kakega časa razjasni tudi takratne dogodbe. Ljudje se ne bijejo v prvi vrsti za kako vero in ne bijejo se za kakega kralja; vsaki ustaji, vsaki vojski mej narodi je podlaga kako gospodarsko nesporazumljenje, ali teženje gospodarskih strank. — Da se lože gospodarsko stanje razume ob času luteranstva na Slovenskem in kmečkih ustaj, treba je narisati v kratkem zgodovino gospodarstva pred 15. stoletjem.

Po razpadu velike rimske države pred kakimi 2000 leti in po nastopu krščanske vere so se selili razni narodi proti zdajšnjem Italijanskem, Grškem, Španjskem in Francoskem. Vsa Evropa je bila tedaj več sto let veliki bojni tabor. Bojne čete, kar jih je bilo preveč v Aziji, privihrale so v Evropo iskat novih selišč. Te so prejšnje prebivalce Evrope podile proti jugu in zapadu, in tako je nastalo združenje v nove narode. Ob tej selitvi narodov pridemo tudi mi Slovenci v naše kraje ter zasedemo tudi dosti sveta v krajih družega slovanskega juga. Ko se seljenje ustavi, začnejo posamezne čete poljedelstvo kot trajno delo. O ropu se ne more dolgo živeti. Močnejše, v vojskovanju vajene čete si podvržejo manjše, ali že mirno v poljedelstvu živeče in se postavijo tako gospodarjem istih. S tem podvrženjem se začne prvo zgodovinsko državno življenje po Kristu. Zmagovalci si razdelijo zemljo in podvržene ljudi in jih vladajo. Ti postanejo plemenitaši, in iz njih se voli kralj. Podvrženi morajo polje obdelovati, ti so kmetje. Ti se vežejo na svoje gospode s tem, da dobijo nekaj zemlje proti temu, da delajo gospôdi tlako. To gospodarstvo nahajamo v vseh prvotnih državah. Tudi pri Rimljanih, Grkih začetkoma, ko državno življenje započnejo dolgo pred Kristom. Pri teh postanejo pa tekom časa novo podvrženi narodi sužnji. (Suženj nima nobenih pravic, tlakar pa vsaj nekaj po gospodarjih priznanih.) Par sto let pred Kristom pa se razvije iz rimljanskih sužnjevl tlakarstvo, kakor po Kristu na Nemškem, mej Slovani in mej Romani. — Rimljani so dosti mest pustili tudi izven Italije. Ta mesta so mej navedeno selitvijo narodov skoraj popolnoma

propala. Le v Italiji jih je nekaj ostalo. Novo nastale kmečke države niso začetkoma še imele in mogle imeti meščanstva. Ščasom, ko se je razmerje mej gospodo in kmeti že uživel, in se delo v kmetiji že razvilo, ko je že precej zemlje obdelane, pridejo iz raznih krajev tujci kot trgovci, ki prinašajo razne stvari v zameno. Ti se mej kmeti kot trgovci naselijo. Začetkoma si kmet sam vse napravi, kar mu v pohoštvu in orodja potreba. Ženske tkajo in delajo obleko. One tudi napravljajo medico in pivo. Ali ko katoliška cerkev mej narodi nastopi, se sezidajo grajščine in samostani, torej kraji, v katerih več ljudi se shaja. Tam, kjer je vojvoda ali kralj imel svoj dvor, tam posebno, ali kjer je bila kaka posebna čudežna cerkev, ali dvor kakega škofa, tam okolo so se naselili trgovci in rokodelci in tako so nastala mesta in meščani kot tretja vrsta ljudi. Tam so se tudi zdaj vršili semni. Ta mesta nastajajo na Nemškem šele v času od 8. do 12. stoletja. V tem času se moramo malo okolo ozreti, da lože razumemo nastop luteranstva ter kmečkih ustaj v 16. stoletji na Slovenskem.

Poglejmo to življenje Nemcev ter Slovanov v obližji Nemcev. Kmetije so bile v 8. stoletji že toliko osnovane, da se je že precej redno gospodarilo. Ljudij ni bilo dosti, zemlje veliko. Nekaj obdelane in vso še ne obdelano zemljo obdržali so si vojvodi gori navedenih zmagovalnih čet. Drugo so razdelili mej svoje spremstvo, mej ljudi svoje vojaške čete; nekaj zemlje je ostala skupna last podvrženih, nekaj so jo le-ti dobili razdeljeno v manjše kose. Ti podvrženi so morali delati, drugi so gospodarili. Ti manjši gospodi so bili razdeljeni po vseh krajih, tako da so lahko nadzorovali kmete in urejali delo. Ti gospodujoči ljudje so imeli precej zemlje sami. To zemljo so imeli tako v svoji roki, da so bili sicer prosti gospodarji iste, ali so jo morali najstarejšemu sinu po smrti zapustiti. Če sina ni bilo, prišlo je dotično posestvo v roke kralja, vojvode nazaj, ki ga je zopet drugemu dal. Ta posestva so bila velika. Ti veleposestniki niso začetkoma svoja veleposestva sami po tlakarjih obdelali, dali so jih kmetom v uživanje proti odrajtovanju živih dela in službovanja. Razvilo se je tudi mej kmeti in veleposestniki razmerje, da je posestvo, ki je bilo kmetsko, in je gospod le bil višji lastnik istega, dokler je kmet živel, bilo kmetu do smrti v uživanje prepuščeno, in je moral plemenitaš po kmetovi smrti ga njegovemu sinu dalje v uživanje prepustiti. Kar je bilo skupne lasti, uživali so kmeti in veleposestniki vkup. Za vse te dobrote morali so kmeti zidati grajščinska poslopja ter storiti vse drugo

za plemenitaša. Istega so morali kmetje živeti. Oddajati so mu morali od svojih pridelkov, kolikor je hotel. Ščasom so se te davščine določile. Ali gospodje se niso zmiraj teh določil držali. Grajski pisarji so pisali knjige, v katerih so bila zapisana posamezna kmečka zemljišča, pa tudi dolžnosti kmetov. (Iz teh so nastale današnje zemljiške knjige pri sodiščih.) To gospodarstvo se zove naturalno-fevdalno gospodarstvo. — V tem bolj rednem življenju se je kmet pomnožil. Treba je bilo dobiti za več ust hrane. Začeli so krčiti velikanske hoste ter delati iz njih polja, travnike, ter so se iste razdelile, ko že prej obdelano zemljo. Nekateri kralji, kakor Karol Veliki (768—814) je sam s svojimi kmeti urejal kmetijstvo na svojih veleposestvih. Bil je najboljši urejevatelj srednjeveške velike kmetije. Imel je velikanska posestva. Na vsakem teh imel je svojega vavpeta. Ti vavpeti so dobili od kraljev precej pravic, oni so kralja namestovali. Tako so nastali mogočni grofi iz takih vavpetov, ker so se spreobrnila začetkoma preklicno jim dane pravice njim in njihovemu rodu lastne. Ali tudi drugi veleposestniki so si prideli različna imena, ki so plemstvo označili. Marsikateri teh plemenitašev pa je tudi pozneje nastal iz kmeta, ki je bil dosti previhan, da se je v kraljevi službi kot vavpet obogatel, ali pridobil kako prazno veleposestvo potom ženitve, ali v zvesti ali nezvesti službi. Tudi služabniki družih veleposestnikov so v službi istih obogateli ter pridobili veleposestva ter se v plemenitaše spremenili. Kdor je bil premetenejši, tisti je zlezal naprej, in ko je bil na konju, ga je silovitost držala ter mu pomagala množiti premoženje. Pripomniti je še tudi, da cest ni bilo, da je bilo težko občevanje. Bilo je tedaj vse tako, kakor je močnejši človek hotel. Kar je meč in moč hlapcev premogla, to je bilo pravo. Kralji so bili z malimi izjemami zadovoljni, da so jih velikaši v miru pustili ter jih priznali kot take.

(Dalje prih.)

Za negotovimi nameni.

Slovaški spisala L. Podjavorinska.

»Čudno, da si me spoznal, Samko, ker se že nisva videla tako dolgo. Mislila sem si, da si že popolnoma pozabil name, da si se — že — oženil,« dostavila je naglo, pogledavši na Samkov klobuk, ozalšan s svežim »perjem«.

»Imam še čas za to; morda na jesen. V vojsko me sicer ne vzamejo, ker sem sam z materjo pri gospodarstvu, toda dovoljenja za ženitev še nimam . . .«

Minil je trenutek sitnega molčanja. Oba sta se zaglobila v svoje misli; oba

sta se spomnila onega večera, ko se je odigral med njima, po plesu in zabavi, prvi in poslednji zabavni prizor. Samku so sedaj pri pogledu na njo prišle v spomin materine oštevke in posmehovanje tovarišev in — rdečica ga je zalila. Zmešan je dvignil klobuk ter hotel oditi.

»Počakaj,« ustavila ga je Zuzka, »greš v krčmo? Pojdi, nekdo te tam čaka!«
»Ne, mene nikdo ne čaka!«, odvrnil je z negotovim glasom; »zato pa pojdem. Ali ti ne pojdeš?«

Ona je odkimala z glavo in trpek nasmeh ji je prešinil lice. Stala je s stisnjenima ustnicama, gledaje za odhajalcem. Potem se je pripognila po čevlje in, ko je zopet dvignila glavo, zagledala je Samka, kako jo ogleduje. Njiju oči so se za trenutek srečale, toda mladenič se je urno obrnil ter vznemirjen korakal v vas.

»Spoznal me je,« mislila si je Zuzka po njegovem odhodu, »spoznal me je, toda že je popolnoma drugačen, nego je bil takrat: ponosen je, zato ker je bogat. Čelo se ji je nekoliko zmračilo, toda kmalu je zopet posmehljivo pomajala z okroglimi rameni. »Kaj meni mar zanj? On je itak nekako čuden — tako tih, kakor ovca — ojoj, zares bi ga ne mogla imeti rada...«

Čez trenutek je že veselo hopkala navkreber po brdu k domači hišici, ki je čepela na rebro, kakor lastovičje gnezdo — vsa razdrapana. Stopila je v sobo, skoraj prazno, hladno in neprijetno ter jela slačiti prazno obleko. Iz škrinjinega predalčka je izvlekla malo zrkalce v okroglem, kositarstem okvirju, ter ogledovala se v njem, sklonivši glavo na stran in mežikajoča z očmi. Potem je stopila k materi, ležeči ob steni, kjer ji je bila rano postljala. Kmalu na to je prišel tudi Mikula z veselo novico, da se mu je posrežilo, nakupiti javora za košičke. Bil je videti nenavadno vesel; sive, male oči so se mu kar svetile. Zuzka je slutila, da se je morala nekje vršiti dražba na javor.

Ko je pozno zvečer odšla Zuzka ven, opazila je pri oknu neko postavo. Začudena je stopila bliže ter spoznala Samka. Pri luči, ki je bliščala skozi okno, je videla, da se smehlja, in da se njegove oči svetijo v radostnem, toda čudnem blesku.

»Prišel sem, Zuzka, da vidiš, da se ne izogibljem, niti se bojim vašega Pozora!«, rekel je smejaše. Zuzka se je začudila njegovim besedam, pa še bolj temu, da je prišel.

»Torej ti je res dokaj mar za to, naj si ne mislim o tebi, da se bojiš?«, vprašala ga je, upiraje vanj svoje črne oči. Tebi je baje vsejedno, kaj si jaz mislim — kaj je tebi mar za to?«

Stanko je postal zbežan. Ni vedel, kaj naj odgovori na to. Začel se je jeziti na samega sebe, čemu je prišel sem in kaj tu prav za prav išče? V zadregi je le molčal ter pulil z roko slamnate bilke iz nizke strehe.

»Čemu si takrat tako naglo odšla, Zuzka? Vidiš, jaz sem te tu iskal, ko ste vi bili že v svetu — a ti nisi niti pisala.«

»Kaj bi ti imela pisati? Saj si lahko živel tudi brez tega in nemara da se ti dve leti nisi niti spomnil na-me,« spodbadala ga je, z radostjo opazuje obrat njegovih mislij.

»Mislil sem večkrat nate, in bilo mi je zelo žal! Čemu si odšla? Vidiš, jaz sem te imel močno rad!«, priznaval ji je naivni mladenič svoje občutke, in ni mu

prišlo niti v glavo, da bi jih tajil pred Zuzko. Prišel je s plesa, vesel, razpaljen in nenavadno zgovoren. Zuzka se je zgrozila pri njegovih poslednjih besedah. Mladenčeva izpoved je prišla tako naglo, tako nepričakovano, da jo je takoj prevzela neka vročnica. Kaj, ko bi se tudi sedaj resno zaljubil va-njo?! (Dalje prih.)

Politični pregled.

Položaj. V zadnjih tednih je postal splošni politični položaj v naši državni polovici jako napet. Mej avstrijsko in mej ogrsko vlado je nastal razpor, vsled katerega se je več dni mislilo, da se zgodé velevažne premembe. Govorilo se je celo o odstopu avstrijske in ogrske vlade in tudi o odstopu ministra zunanjih del, ki je največ kriv vseh teh homatij. Položaj še vedno ni razjasnjen, ker nobena vlada neče odnehati, cesar pa je vladar obeh državnih polovic in se zategadelj ne more odločiti na nobeno stran.

Nemške zahteve. Na binkoštno nedeljo so nemške obstrukcijske stranke obelodanile svoj program, katerega uveljavljenje zahtevajo, da nehajo od svojega veleizdajškega počenjanja. Nemški program, je rekel dr. Herold, je pravi rabeljski program. Z njim zahtevajo Nemci popolno oblast in gospodstvo nad drugimi narodi. Slovencem na Koroškem in na Štajerskem odrekajo vsako pravico, celo slovenskih porotniških obravnjav jim ne dovolijo. Primorsko pa hočejo izročiti Lahom. Če bi se poskusil ta program uveljaviti, pride do revolucije.

Izvrševalni odbor desnice je imel dne 25. m. m. sejo, v kateri je vladi izrekel popolno zaupanje. Da so slovenski zastopniki podpisali to izjavo, je bila velika neumnost.

Mirovna konferenca v Hagu se je sešla minole dni. Ves svet se ozira z zanimanjem na posvetovanja odposlancev velesil, saj pozna grozoto vojne in nje slabe gospodarske nasledke, a upanje, da se res kaj bistveno važnega doseže, je postalo majhno, ker so se koj prve dni pojavila nasprotja.

Domače in razne novice.

Deželni zbor kranjski. V 20. seji dne 13. maja je dež. zbor sprejel zakon o ustanovitvi zaklada za melioracije in javna dela. S tem se na jedni strani omogoči največja štedljivost z dež. dohodki, da ne bo potreba dež. doklad zvišati, na drugi strani pa se zagotovi hitrejša izvršitev potrebnih naprav. V 21. seji dne 16. maja se je razpravljalo o konsumnih društvih. Poročevalec je bil dr. Schaffer, ki je pojasnil razmere in slabe strani zadružništva na Kranjskem, na kar so bili sprejeti naslednji predlogi: 1. Na pravi podlagi organizovane, potrebam prebivalstva primerne in dobro upravljene kmetovalske zadruga, so za kmetsko prebivalstvo prav primerne uredbe, katere je želeti, in katere zamo-rejo gospodarske koristi izdatno pospeševati, vsled česar zaslužijo občeno podporo. — 2. Dosedanji razvoj kmetijskega zadružništva na Kranjskem se v obče ne more smatrati dobrim, in sicer iz naslednjih razlogov ne. Ker že razmerje v številu mej kmetijskimi zadrugami v ožjem smislu in

mejskonsumnimi društvimi ni primerno; poizvedbe kažejo, da se celo kmetijske zadruge bavijo s špekulativnim trgovanjem, s kolonijalnim in manufakturnim blagom, ne pa le konsumna društva; ker se toči vino na drobno in še celo žganje, kar pa je zelo obžalovanja vredno, kakor v kaki javni gostilni, ker se tudi nečlanom toči, in ker se kaže, da se dovoljevanju kredita ne drži pripustna meja, in ker računi vodstva ne odgovarjajo v mnogih ozirih načelom vrejenega trgovskega knjigovodstva. — 3. Dež. odboru se naroča, naj dalje poizveduje o kmetijskem zadružništvu na Kranjskem. — V večerni seji istega dne je bil sprejet predlog glede zgradbe železnice Trebnje-Tržišče, za katero je dežela obljubila podporo 100.000 gld. Pri tej priliki je posl. Božič se zavzel za podaljšanje vipavske železnice do Postojne, in je bil dotični njegov predlog sprejet. V tajni seji je dež. zbor sklenil uredbe plač deželnih uradnikov, na kar je bilo zasedanje zaključeno.

Klerikalno izdajstvo. Naši popje so spet enkrat pokazali svojo izdajalsko naruro, njim je narodnost vedno le stvar, za katero se zanimajo samo kadar mislijo, da jim prinese kaj dobička, sicer pa so vsak hip pripravljeni, prodati svoj narod za vsako ceno. Zadnjič se je v listih naznanilo, da so drž. posl. dr. Ferjančič, drž. posl. Povše in župan Hribar sklenili, sklicati shod slovenskih državnih in deželnih poslancev, ki naj protestuje proti tolovajskemu programu nemških strank. Nemci so s tem programom pokazali, da hočejo Slovence žive pokopati, zlasti zunajkranjske Slovence. Ves svet je bil jedin, da moramo Slovenci proti nemškim naklepom najslovesnejše protestovati, a kranjski klerikalci so imeli toli drzno čelo, da so odrekli udeležbo. To je tolik škandal, da se mora klerikalna stranka pristuditi vsakemu, kdor ima še iskro rodoljubja v srci. Fej, trikrat fej klerikalni stranki.

Klerikalno poštenje. Ko so se zadnjič vršile v Ljubljani občinske volitve, napeli so klerikalci vse moči, da bi vsaj v tretjem volilnem razredu prodrli s svojimi možmi. Troškov se niso bali. Najeli so celo vrsto fijakarjev, kateri so morali klerikalne volilce voziti na volišče, in naročili pijače in jedil v raznih gostilnicah, da »svoje« ljudi primerno okrepčajo. Kakor znano, so klerikalci grdo propadli. Pokazalo se je, da pripadajo v Ljubljani h klerikalni stranki same politične smeti. Najlepše pa je, da klerikalci nečejo sedaj plačati niti fijakarjev niti gostilničarjev. Vse tirjatve znašajo okolu 300 gld., a klerikalci se čisto nič ne zmenijo za plačilo, tako, da jih morajo oškodovanci sedaj tožiti. Pa naj kdo reče, da klerikalci ne ociganijo vsacega, kdor jim količkaj zaupa.

»Vseslovenska delavska slavnost.« V Ljubljani obstoji društvo »kršč.-socialna zveza«, pri katerem so sami delavci in sicer ne ravno najboljši. To društvo si je omislilo zastavo in je na dotično slavnost dne 28. maja povabilo v Ljubljano tudi mnogo kmetskega in delavskega ljudstva z dežele. Slavnost je pokvaril dež, tako da udeležniki niso imeli družega užitka, kakor da soslišali nekaj neslanih govorov. Slišali so pa tudi ljubljanskega knezoškofa čudni govor v nunski cerkvi. Škof je govoril kakor govori navadno. Gotovo je najslabši pridigar na Kranjskem. Na prižnici skače sem in tje, maha z rokami

okrog sebe, tolče po prižnici in govori s tako strastjo, da se mu besede kar v ustih lomijo. Ko bi knezoškof slišal ljudi po deželi, kako govore o njegovih pridigah, bi si pač dobro premislil, predno bi še kdaj javno nastopil. V nunski cerkvi pa je škof prekosal samega sebe. Njegov govor je bil po vsebini breztakten in smešen, in so tudi najpobožnejši ljudje izrekli o njem jako ostro sodbo. Glede slavnosti nam je samo še omeniti, da so bili udeležniki razdeljeni na dve skupini: na tisto, ki kaj pod palcem imajo, in ti so se mastili s pečenko, in pa na tiste, ki nimajo nič pod palcem in ki tudi pečenke niso dobili. Na slavnosti delavskih stanov — pa tako razlikovanje!

S »šnopsom« delajo. Politikujoči naši duhovniki hočejo za vsako ceno rešiti kmetški stan, pa rešiti, tako da bo pokorno stal pod njihovo komando, če ne, naj rajše pogine. Najboljše sredstvo za dosego tega namena se zdi duhovščini — šnops. Z veliko ljubeznijo se je oprijela točenja šnopsa. Prvo šnopsarijo vodi škof ljubljenec starotrški kaplan Hauptman, ki je znamenito povzdignil šnopsanje v svojem okraju. Njegovi uspehi ne dajo drugim kaplanom miru, in zato se po konsumnih društvih šnops prav pridno toči. Liberalci smo mnenja, da je žganje prava nesreča za vsako ljudstvo, naša duhovščina pa je drugačnih misli. Po njenem mnenju je treba, da popije ljudstvo kar mogoče veliko šnopsa. Da se to doseže, je klerikalna posojilnica v Cerknici prosila koncesijo za točenje šnopsa in prenočevanje tujcev, tako da bi šnopsa pijani ljudje kar v njeni hiši prenočevali ter lahko popivali, dokler bi kaj v žepu imeli. Načelnik te človekoljubne posojilnice je cerkniški dekan Kunstelj.

V Cerkljah na Dolenjskem bodo tudi deležni dvomljivih dobrot konsumnega društva. O tej stvari se nam piše: Naš kapelan J. Gnezda, kateri diši v »Rodoljubu« samega živega hudobca, v naših poštenih trgovcih in krčmarjih pa prave pravcate liberalce-Luciferje, je kaj zvita, od samega tuhtanja, kako da bi tem krčmarjem in trgovcem do živega prišel, že plešasta, čeravno še ne stara glavica. Izmislil si je kaj grozovito strašilo za iste, ter začel snovati, sedaj še le v svoji domišljiji, takomenovano osrečevalno konsumno društvo. Dotičnih kalinov, katere misli v to svrho dobiti, seveda še nima, a zna se mu posrečiti, da enega ali drugega na svoje limanice vjame; potem se ve, da bo Vam, liberalni trgovci in krčmarji odklenkalo, posebno kar vas je v Cerkljah, Krškivasi in okolici, kajti potem bomo hodili v favovž krščansko, bolje rečeno, krščeno vino in žganje piti, ter bomo tam ob nedeljah in praznikih z svojimi dekleti na katoliški podlagi plesali, gospod kapelan nam bode pa olje, petrolej, jesih, kolomaz in druge take reči prodajal. Oj, to bode veselje! Mi se že sedaj veselimo, kako se bomo na dan začetka delovanja konsumnega društva pošteno napili in zabavali, vi liberalci nas pa boste kislo gledali ter si mislili: »Lepi časi so minuli in ne vrnejo se več.« Mi bomo pa rekli, prav Vam se godi, zakaj se pa niste g. Janezu pokorili.

Škandal v cerkvi ali župnik in kaplan. Iz Mengša se nam piše: Hoteč povzdigniti slavlje minole kvaterne nedelje je naš kaplan g. Rožnik pri popoldanskem službi božji imel pete litanije pred

izpostavljenim Najsvetejšim. Toda župnik gospod Zorec ni bil istega mnenja; iz zakristije je zakričal parkrat nad kaplanom: Tiho bodi! Ker se pa kaplan v zapričetem svetem opravilu le ni dal motiti, stopi župnik pred oltar, iztrga molitveno knjigo kaplanu iz rok rekoč: »Sedaj sem še jaz tu gospodar, kaplan ne bo mene komandiral.« Kaplan se pa le še ni dal ustrašiti, ampak vzal blizu klečečemu dečku molitveno knjigo ter iz iste nadalje pel litanije. Župnik pa mu vzame še to knjigo, in sedaj kaplanu ni preostajalo drugzega, kakor sredi v litanijah prenehati. Ljudje, v obilici navzoči v cerkvi, so se zgražali nad tolikim javnim pohujšanjem. Navedeni fakt pač kaže, da imajo naši klerikalci prav, če kličejo ob vsaki priliki: »Vera je v nevarnosti!« Da! Toda, kdo jo spravlja v nevarnost, o tem glasno priča navedeni dogodek.

Deželne podpore. Kakor v preteklih letih bode deželni odbor tudi letos nekaterim škrofuloznim otrokom podelil podpore po 50 gld. iz deželnega zaklada, da jim bo mogoče iti v morsko kopel v Gradeži. Dotične prošnje naj se pošljejo do 10. junija t. l. deželnemu odboru, morajo pa biti podprte s krstnim listom, z zdravniškim ter ubožnim spričevalom.

Častno občanstvo je podelila občina Planina pri Vipavi dež. poslancu g. Ivanu Božiču.

Prepovedana spominska plošča. — Tržaški mestni zbor je svoj čas sklenil, da vzida v mestni hiši spominsko ploščo, katera naj bi bila spomenik shodu laških županov primorskih, na katerem se je protestovalo proti ustanovitvi hrvatske gimnazije v Pazinu. Namestništvo je ta sklep razveljavilo. Proti temu se je obč. svet pritožil na ministerstvo, katero pa je, kakor je bilo naznanjeno v zadnji seji obč. sveta, ta rekurz zavrnilo. Zdaj se hočejo Lahoni pritožiti na upravno sodišče.

„Proč od Rima“. Tržaški »Piccolo« javlja iz Gorice, da hočejo nekateri prebivalci »Lissovizze« (krajevni repertorij c. kr. stat. komisije tega imena ne pozna) prestopiti k pravoslavni veri in sicer radi tega, ker spadajo pod dve župniji. Obrnili so se baje že v — Zader. Verjetna ta vest pač ni.

Konja vkradena. V torek zvečer je posestnik Franc Čampa p. d. Beljček iz Žigmaric pri Sodražici svoja dva konja zaprl po navadi v hlev ter šel počivat. V sredo zjutraj je hotel iti konja krmit, a ni našel več v hlevu. Konja sta »prama«, eden 14, drugi 15¹/₂ pesti visok, mali konj je 5, večji 3 leta star. Vredna sta okoli 350 gld. Tatvino so najbrž izvršili cigani, kateri so se klatili okrog Sodražice. Zdaj se vidi, kako potrebna je v Sodražici orožniška postaja, katera nam je sicer zagotovljena in začne poslovati z mesecem oktobrom.

Nezgoda na železnici. Na progi južne železnice mej postajama Ljubljana in Borovnica in sicer pri Brezovici je 22. maja tržaški vlak podrl topničarja Ivana Zakrajška, kateri je bil na glavi nevarno ranjen.

Požar. V noči 23. m. m. je gorelo v tovarni za sukno v Mostah (občina Breznica). Škoda znaša 5000 gld. Dognalo se je, da je požar povzročil pomočnik Jakob Tavčar, ko je nekoliko vinjen neprevidno ravnal z lučjo.

Gospodarske stvari.

Kako se užitkarji lahko spravijo na oni svet.

Navadno je na zemljiščih naših kmetov nekaj dolga vknjiženega. Ko sin od očeta po izročilni pogodbi zemljišče prevzame, se po teh in nemara tudi opravičinah za sestre in brate intabulira živež za stare izročitelje. Če prejemnik užitkarjem neče užitka dati, morajo ti za ta užitek tožiti. Če se pusti prejemnik oziroma zavezanec tožiti in eksekvirati in to do prodaje, ima ta profit, da se prodaja ustavi kmalo po cenitvi, ko se najde, da je s cenjenem užitkom vred vse preveč dolga, kakor je vrednosti, da tedaj še stroški niso pokriti. V takih slučajih se nadaljevanje eksekucije ustavi. Tako se užitkar za užitek pri življenju obriše. Tolažbo le ima, da bo po njegovi smrti že zapali in vtoženi ter vsake tri leta po eksekuciji pri življenju ohranjeni užitek prišel do plačila, ker tedaj odpade ona svota, ki se je za ekvivalent užitka sploh vzela v cenitev in nekaj dolga pred užitkom se je nemara do tje tudi plačalo, in tedaj je upati, da se ti že vtoženi ekvivalenti užitka z licitando pokrijejo. Ti naši užitkarji morajo tedaj po Kleinovem duhu novega eksek. reda že zgodaj pod zemljo, če pusti zavezanec eksekvirati na zemljišče. Premakljivosti itak nobeden nima, iz katerih bi se dalo po eksekuciji kaj dobiti. Občine niso zavezane užitkarje rediti. Torej pod travo, ali beračiti! — Morebiti bo ta eksek. novi red naše ljudi odvadil, da tako zgodaj že svojemu najstarejšemu sinu vse izročijo, tako da vsi vkup potem nič nimajo. Ti meni luč, jaz tebi ključ, je boljše. Doma naj ostanejo vsi, delajo naj vsi, stara mati naj kuha in na otroke mladih pazi, in vsi bodo imeli dovolj jesti, in jim ne bo treba iti v Ameriko dela iskat, zraven pa najboljše telesne moči zapravit.

Loterijske srečke.

Gradeo, 27. maja.	81, 35, 90, 59, 4.
Lino, 20. maja.	48, 7, 73, 85, 2.
Brno, 17. maja.	84, 65, 52, 61, 87.
Dunaj, 27. maja.	71, 62, 59, 32, 60.
Trst, 20. maja.	49, 28, 53, 4, 70.
Praga, 24. maja.	49, 23, 45, 39, 71.

Tržne cene v Ljubljani

27. maja 1899.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, 100 kg	9	—	Špeh povojen, kgr.	—	70
Rež, „	8	—	Surovo maslo, „	—	90
Ječmen, „	7	—	Jajce, jedno . . .	—	02
Oves, „	6	50	Mleko, liter . . .	—	06
Ajda, „	8	20	Goveje meso kgr.	—	60
Proso, „	9	—	Telečje „ „	—	60
Koruza, „	5	60	Svinjsko „ „	—	80
Krompir, „	3	—	Koštrunovo „ „	—	40
Leča, hktl.	13	—	Piščanec	—	55
Grah, „	11	—	Golob	—	19
Fižol „	13	—	Seno, 100 kilo . . .	—	—
Maslo, kgr.	1	05	Slama, „ „	—	—
Mast, „	—	70	Drva trda, kiftr. . .	—	650
Špeh svež, „	—	68	„ mehka, „ „	—	450

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.

Razglas.

Mestna hranilnica ljubljanska

posojuje denar na posestva in sicer do 5000 gld. po $4\frac{3}{4}\%$, od 5000 gld. naprej pa po $4\frac{1}{2}\%$, ter daje posojila na posestva tudi na ta način, da prevzema potom odstopa vže vknjižene dolgove proti $4\frac{3}{4}\%$, oziroma $4\frac{1}{2}\%$ obrestovanju.

Obresti se plačujejo vsacega pol leta naprej, z njimi pa plača vsak dolžnik tudi toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo vsako leto ravno 5% od izposojenega kapitala, tako da se ves dolg polagoma poplača.

Vožnje karte in tovarni listi v

AMERIKO.

Kralj. belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna

naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke e. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje radovoljno

Red Star Linie

Dunaj IV., Wiednergürtel št. 20

ali pa

Anton Rebek

Kolodvorske ulice šte. 29 v Ljubljani.

Dobiva se povsod!

Kenjena gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, ki Vam bode gotovo ugajal, to je iz čiste cikorijske in sladove tvarine pripravljena domača „Kava“ in „Sladna kava družbe sv. Cirila in Metoda“.

Dobiva se povsod!

Glavna zaloga pri: **Iv. Jebačinu** v Ljubljani.

Sladna kava družbe sv. Cirila in Metoda!

Kava družbe sv. Cirila in Metoda!

Zahtevajte povsod!

Postranski zaslužek

trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s prevzetjem zastopa **domače zavarovalne družbe prve vrste**. Ponudbe pod „1.798“ Gradec, poste restante.

Vizitnice

priporoča

„Narodna tiskarna“ v Ljubljani.

F. P. VIDIC & Co. v Ljubljani

ponujajo po najnižjih cenah vsakokoli množino

zidarske opeke

zarezane strešne opeke

(Strangfalzziegel) rudeče in črne, z zraven spadajočo stekleno zarezano opeko in strešnimi okni iz vlitega železa

lončene peči in štedilnike

lastnega izdelka

Roman-cement

lastnega izdelka

Dovški portland-cement

kakor vse v stavbinsko stroko spadajoče predmete.

Najnižje cene!!!

(672-8)

KATHREINER-

Kneippova sladna kava.

Stara mamica, se meni!

Že leta sem izpričano izvrstna primes k bobovi kavi. — Pri živčnih, srčnih, želodečnih boleznih, pri pomanjkanju krvi etc. zdravniško priporočena. — Najpriiljubljenejša kavina pijača v stotisočero rodovinah.